

SUOMI
FINSKO

FAKTA O FINSKU

FINSKO A FINOVÉ

Počet obyvatel Finska je asi 5,5 milionu.
Ženy co do počtu mírně převyšují muže.
Největší věkovou skupinou jsou lidé nad
50 let. Průměrný věk Finů je asi 42 let.

5 500 000

obyvatel

BYDLENÍ A MĚSTA

Populace je výrazně soustředěna do jižního Finska, kde se nacházejí největší města. Z hlediska počtu obyvatel se jádro Finska nachází asi 100 kilometrů severně od Helsinek. Celková délka země je více než 1 000 kilometrů.

Asi 60 % Finů bydlí ve vlastních domech. Kolem 70 % Finů bydlí ve městech nebo v jejich blízkosti. Jen 6 % Finů žije na venkově, který tvoří 70 % celkové rozlohy Finska.

NEJVĚTŠÍ MĚSTA

Region hlavního města tvoří čtyři samostatná velkoměsta. V sousedství regionu hlavního města se nachází velký počet menších měst a obcí.

Region hlavního města 1 400 000

Městské oblasti 1 110 000

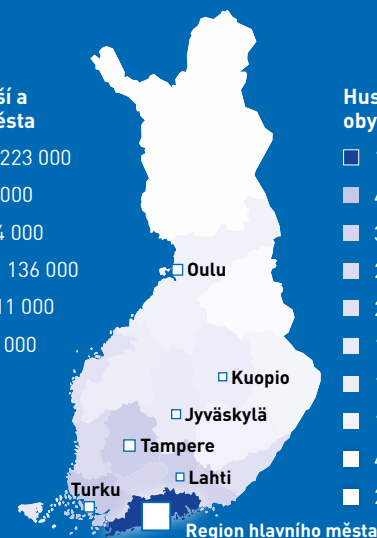
Helsinky 624 000
Espoo 266 000
Vantaa 211 000
Kauniainen 9 000

**Blízká města
290 000**

Další větší a menší města

Tampere 223 000
Oulu 197 000
Turku 184 000
Jyväskylä 136 000
Kuopio 111 000
Lahti 104 000

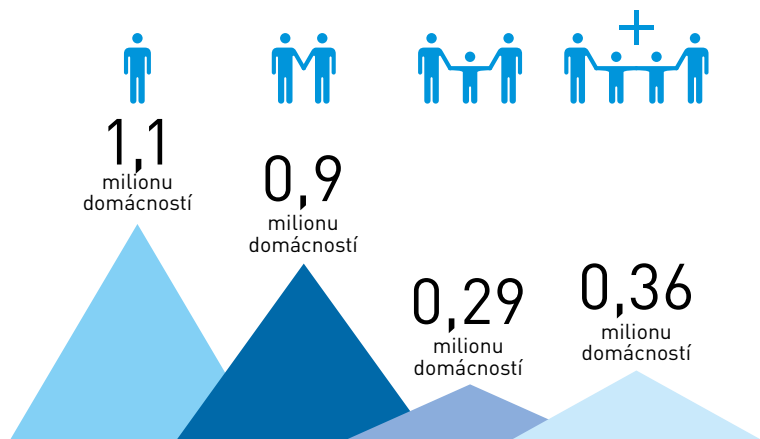

Hustota obyvatelstva

- 177 na km²
- 45 na km²
- 34 na km²
- 29 na km²
- 24 na km²
- 17 na km²
- 14 na km²
- 11 na km²
- 4 na km²
- 2 na km²

RODINY

Jen něco přes 1 milion Finů žije osamoceně. Kolem 1,8 milionu Finů žije ve dvoučlenných domácnostech a 0,8 milionu žije v tříčlenných domácnostech. Téměř 1,8 milionu Finů žije v domácnostech o čtyřech nebo více členech.

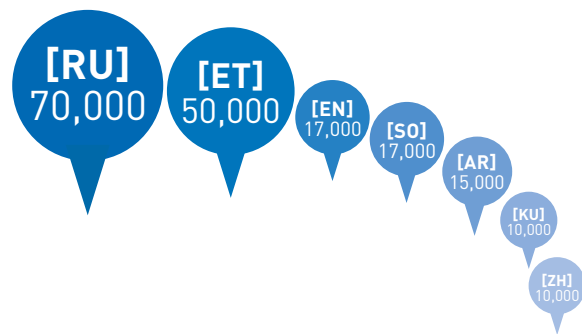
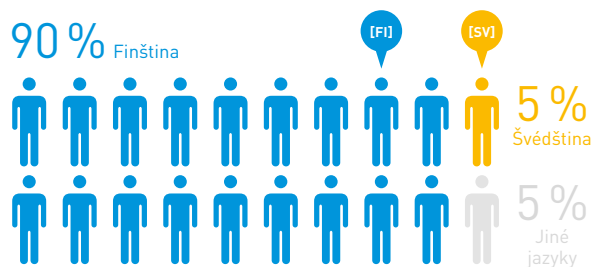
JAZYKY

Téměř 90 % Finů užívá jako svůj mateřský jazyk finštinu a přes 5 % hovoří švédsky. Více než 2 000 Finů hovoří jako svým mateřským jazykem sámštinou.

DALŠÍ JAZYKY UŽÍVANÉ VE FINSKU

Kolem 70 000 lidí užívá jako svůj mateřský jazyk ruštinu, téměř 50 000 hovoří estonsky, kolem 17 000 mluví anglicky, asi 17 000 mluví somálsky, asi 15 000 užívá arabštinu, kolem 10 000 hovoří kurdsky a asi 10 000 mluví čínsky.

Většina lidí, kteří jako svoji mateřštinu užívají ruštinu, se do Finska přistěhovala po roce 1990, ale v zemi také žije malá ruský mluvící populace, která pochází z období ruské vlády ve Finsku (1809–1917). Většina Estonců, kteří žijí ve Finsku, se do země přistěhovala po rozpadu Sovětského svazu.

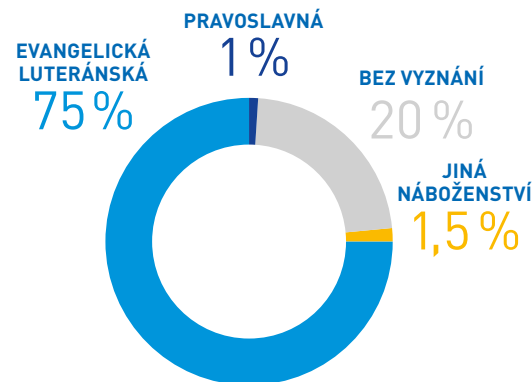

Kaple Kampi v centru Helsinek slouží k tichému rozjímání. V hale vám pomůže sociální pracovník nebo zaměstnanec náboženské obce.
Architekt: Mikko Summanen, K2S

NÁBOŽENSTVÍ

Téměř 75 % Finů je členy Finské evangelické luteránské církve a kolem 1 % patří k Finské pravoslavné církvi. Kolem 1,5 % Finů se hlásí k jiné víře a více než 20 % je bez vyznání. Malý počet těch, kteří nejsou příslušníky žádné církve, se hlásí k nezávislým náboženským komunitám.

Značné množství příslušníků evangelické luteránské církve jsou kulturní křesťané, to znamená, že nejsou aktivními věřícími.

TEEMU TRETJAKOV / VASTAVALD

NIKILAS SJOBLÖM

POHLED NA FINSKO

Z hlediska rozlohy patří Finsko mezi největší země v Evropě. Jenže s 5,5 milionu lidí je nejřidčeji osídlenou zemí Evropské unie. Jeho populace se soustřeďuje v jižních částech země a v několika velkých městech. Pokud chcete, v divočině severního Finska se můžete toulat celé dny, aniž potkáte jediného člověka. Města jsou však moderní a kontinentální.

Od severu k jihu měří Finsko víc než 1 000 kilometrů. Je to rozmanitá země: počátkem léta, když si lidé na jihu užívají koupání v moři, na severu je možné stále lyžovat. Na západě cítíte blízkost Baltského moře a Atlantského oceánu. Díky Golfskému proudu je podnebí ve Finsku mír-

nější, než by se dalo očekávat vzhledem k severní poloze — je jiné než v Kanadě a v Rusku, které leží ve stejné zeměpisné šířce. Téměř třetina všech lidí, kteří žijí severně od 60. rovnoběžky, jsou Finové. Ve východním Finsku je podnebí v mnoha ohledech kontinentální, a to vlivem euroasijské pevniny.

V celém Finsku se střídají čtyři roční období. Léto je svěží, je to období světla s relativně málo srážkami. Podzim je často deštivý a zima studená se spoustou sněhu. Na jihu sníh zpravidla pokryje zem v prosinci. Na severu k tomu dochází o měsíc i dva dříve. Na jihu roztaje sníh do dubna, zatímco v nejsevernějších částech země se ob-

čas ještě o letním slunovratu pořádají běžecké závody.

V některých letech napadne v jižním Finsku jen málo sněhu, jindy může sněžit ještě i pozdě na jaře.

Severní poloha rovněž ovlivňuje množství světla. V létě zůstává v nejsevernějších částech země slunce asi dva měsíce trvale nad obzorem. V zimě se po stejně dlouhou dobu kolem Vánoc zase schovává pod obzorem. Během této doby zimní krajina odráží několik hodin denně magickou modrou zář.

Na jihu zůstává slunce v létě nad obzorem až 19 hodin denně. Kolem Vánoc trvá doba denního světla jen asi šest hodin denně.

VISIT FINLAND

THOMAS KAST / VISIT FINLAND

FINSKÁ KRAJINA

Při pohledu z letadla je na Finsko překvapivý pohled. Kolem 75 % jeho plochy pokrývají lesy a téměř 10 % jezera a řeky. Samozřejmě, že ve Finsku jsou také velká a malá města, předměstí, pole, vesnice, letiště, průmyslové oblasti, dálnice, železnice a území u moře — ale většina jeho rozlohy je pokryta lesy.

Terén Finska je nížinný, jen na severu jsou několikery hory. Díky střídajícím se kopcům a údolím však není finská krajina rovinatá.

Lesy obklopují velký počet jezer, zejména ve východním Finsku. Oblast Saimaa tvoří stovky propojených jezer.

Deník *The Wall Street Journal* zařadil v roce 2014 Saimaa mezi pět nekrásnějších jezerních oblastí na světě. Pokud jde o vnitrozemské vodstvo, Finsku se nic nevyrovná: má stovky kilometrů rozmanitých vodních toků se spoustou místy, soukromí a neobydlených zátok. Ve Finsku se nachází kolem 188 000 jezer.

Jeho rozlehlé souostroví na jihozápadě je unikátní kombinací ostrovů, ostrůvků a skal — z podloží a moře. Souš stlačená v době ledové se zvedá až o jeden centimetr ročně, což znamená, že se celková rozloha Finska každoročně zvětšuje asi o sedm čtverečních kilometrů.

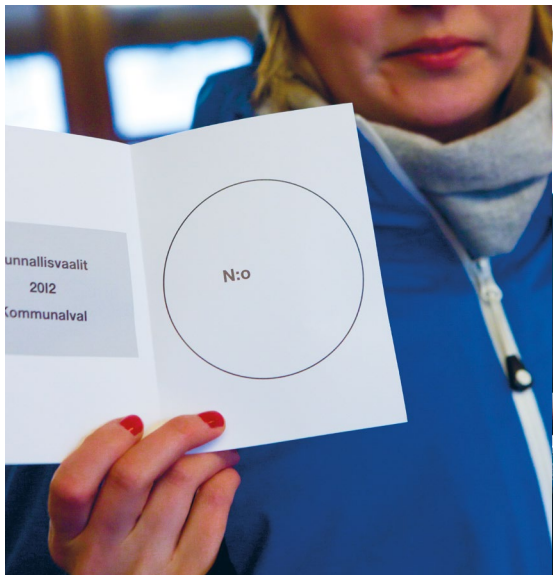
Mokřiny jsou pro Finsko také typické — od bažin po

mokřady. Rašelina z bažin slouží k výrobě asi 5 % energie spotřebované ve Finsku.

Lesy, jezera a souostroví tvoří unikátní přírodní prostředí s typickou flórou a faunou. Ve Finsku žije až 700 000 rekreačních rybářů a 300 000 lovců.

Laponsko patří k několika málo evropským divočinám. Je také rájem pro turisty a rybáře — a pro lyžaře během slunečných jarních měsíců. Kolari, malá obec v Laponsku, má méně než 4 000 stálých obyvatel, ale ubytovací kapacity pro 35 000 turistů.

Příroda je také přístupná a všichni mají právo chodit po lesích a sbírat lesní plody a houby.

■ Hlasování ■ Zdravotní sestry
■ Hasič ■ Školačka

FINSKÁ SPOLEČNOST

Finský dvousetčlenný parlament se volí jednou za čtyři roky. Příští parlamentní volby se budou konat v roce 2019. Volební právo mají všichni finští občané starší 18 let. V současnosti je v parlamentu zastoupeno osm stran — počet stran je vysoký díky volebnímu systému. Finsko má koaliční vládu, to znamená, že politické strany musí být bez ohledu na ideologické rozdíly schopny spolupracovat.

Prezident Finska je volen v přímém lidovém hlasování na šest let a maximálně na dvě po sobě jdoucí období. Současný prezident **Sauli Niinistö** byl zvolen v roce 2012. Kromě svých dalších pravomocí má Niinistö společně s finskou vládou na starost zahraniční politiku.

Ve Finsku je kolem 300 obcí. Mají rozsáhlou autonomii, která slouží k tomu, aby se rozhodnutí přijímala v místě, blízko lidem. Obce mají mimo jiné právo rozhodovat o využívání půdy a organizaci základního vzdělávání a zdravotní péče. Obecní rady se volí jednou za čtyři roky. Do rozhodování v obecních radách se zapojují všechny politické strany.

Finští voliči volí 13 členů Evropského parlamentu.

1

Nejlepší lidský kapitál na světě

Zpráva o lidských zdrojích za rok 2015
Světové ekonomické fórum

2

2. místo na světě z hlediska rovnosti pohlaví

Global Gender Gap Report 2014
Světové ekonomické fórum

3

3. nejnižší míra korupce na světě

Index vnímání korupce za rok 2014
Transparency International

V ODBORNOSTI JE SÍLA

Povinná školní docházka ve Finsku začíná v sedmi letech a trvá devět let. Po základní škole někteří žáci pokračují ve vzdělávání na učilištích a jiní na vyšších středních školách a následně na univerzitách, zatímco jiní přecházejí přímo do pracovního života a studují při zaměstnání. Každý může pokračovat ve vzdělávání, jak dlouho chce. Vzdělání ve Finsku je bezplatné pro všechny, včetně postgraduálních studentů. Základní školy, vyšší střední školy a učiliště zajišťují žákům bezplatné stravování. Finsko má 14 univerzit, které se nacházejí v různých částech země, včetně Laponska.

Finský vzdělávací systém má vynikající výsledky. V roce 2015 odhadlo Světové ekonomické fórum, že ve Finsku je nejlepší lidský kapitál na světě z hlediska vzdělání, blahobytu a zaměstnanosti. Podle Universitas 21 má Finsko šestý nejlepší vysokoškolský vzdělávací systém na světě. Kromě toho se Finsko opakovaně řadí mezi nejlepší národy na světě v průzkumech PISA, které měří znalosti a dovednosti mladých lidí v matematice, čtení a přírodních vědách. Vzdělání nepřichází vniveč: podle nedávného průzkumu PIAAC prováděného OECD se finští dospělí řadí na druhé místo na světě ve schopnostech řešit problémy, v matematice a ve čtení.

DÁMY A PÁNOVÉ

Skutečně rovný vzdělávací systém přináší rovnost do společnosti jako celku. Rovnost mezi pohlavími je zcela evidentní. Dívky a ženy mají často lepší vzdělání než chlapci a muži.

Ve Finsku je žena prezidentkou republiky a prezidentkou nejvyššího soudu. Žena jako profesorka nebo řídící pracovnice není žádnou výjimkou. Už dlouho tvoří ženy téměř polovinu nebo více než polovinu ministrů finské vlády.

Rovnost pohlaví rovněž usnadnila vysoká úroveň zdravotnictví a systém veřejné péče o děti. V žebříčcích sestavovaných organizací Save the Children se Finsko opakovaně řadí mezi nejlepší země na světě z hlediska možností, jaké mají matky při výchově dětí. Matky ve Finsku dostávají mateřský příspěvek 105 dní. Potom rodina obdrží rodičovský příspěvek a jeden z rodičů může zůstat doma s dítětem. Blaho rodiny znamená také blaho dítěte. Podle UNICEF se Finsko řadí mezi pět předních národů na světě, pokud jde o blaho dětí.

Pro lidi zvyklé na třídní systémy může Finsko představovat nezvyklou zkušenost. V řadě firem se lidé bez ohledu na postavení oslovují jménem. Neformálnost není jen

záležitostí mluvy. Hierarchie ve Finsku jsou opravdu nízké a lidé, s výjimkou některých úředních situací, nekladou důraz na své společenské postavení. Jedním z důvodů této rovnosti ve Finsku je to, že v zemi nikdy neexistovaly feudální struktury a Finové spolu vždy jednali přímo.

Proto také ve Finsku existuje velmi nízká míra korupce. V Indexu vnímání korupce sestavovaném organizací Transparency International se Finsko opakovaně umísťuje mezi zeměmi s nejmenší mírou korupce na světě. V nejnovějším indexu se umístilo na třetím místě — což už nás skoro zklamalo.

Média ve Finsku působí svobodně, bez cenzury. Existuje zde silné utajování zdrojů a zdroj lze odhalit pouze na základě soudního řízení v případech vážných trestných činů. V roce 1766 se Švédsko-Finsko stalo prvním národem na světě, který zavedl zákon o otevřenosti veřejné správy. V souladu s touto silnou tradicí jsou úřední dokumenty přístupné všem zdarma. Navíc musí úřady aktivně poskytovat informace o výsledcích vývoje ve svém oboru státní správy.

TOVE JANSOON / © MOOMIN CHARACTERS

JUSSI HELLSTEN / FLOW FESTIVAL

KULTURNÍ NÁROD

Rodina Muminků od autorky **Tove Janssonové** — pravděpodobně nejšťastnější a nejmoudřejší rodina na světě — pochází z Finska. Podle řady studií jsou také Finové šťastní, možná díky své zálibě v kultuře. Vysoké oblibě se těší literatura. Finové čtou hodně a v každém městě a vesnici je knihovna. Do odlehklých, řídko osídlených oblastí zajíždějí pojezdové knihovny.

Divadlo je také oblíbené. Divadlo je téměř v každém městě a v těch největších je jich hned několik. Hraje se ve finštině a švédštině, dvou úředních jazycích. Ke zvláštním finským prvkům patří místní letní divadla, ve kterých se hrají kusy od nejrůznějších autorů — od místních učitelů po **Aleksise Kiviho**, finského národního dramatika.

Filmy, které se točí ve Finsku, patří do nejrůznějších žánrů — od komedií přes horory, detektivky až po animované filmy. Domácí filmy představují zhruba kolem 25 % nejnavštěvovanějších filmů ve Finsku. Filmoví nadšenci se setkávají na filmovém festivalu Midnight Sun v Sodankylä a na Love & Anarchy, také známém jako Mezinárodní filmový festival Helsinky.

Finsko je rájem hudebních nadšenců. Ve městech stojí velká koncertní pódia, ale v létě zní hudba ve všech koutech země. Nabídka festivalů je rozmanitá, od klasické po populární hudbu — od operního festivalu Savonlinna přes Pori Jazz a Helsinský festival až po Ruisrock.

Finsko má rozsáhlou síť hudebních institucí, z nichž se rekrutuje kromě profesionálních hudebníků také velká skupina schopných nadšenců.

Finsko má vynikající muzea umění nejen v Helsinkách, ale i v jiných částech země. U zrodu řady z těchto muzeí stály původně soukromé osoby nebo organizace. Najdete je například v Tampere a Mänttä.

Krása je zastoupena všude. Ve Finsku se klade důraz na architekturu a praktický design. Kromě krásných předmětů je hojně zastoupen také průmyslový design a design služeb.

VŠECHNO PRO SPORT

Finové mají vášeň pro sporty, profesionální i rekreační. Od letní olympiády v roce 1952 ve Finsku uspořádali spoustu velkých sportovních akcí.

Nejpopulárnějším sportem je ve Finsku lední hokej. Řada kolektivních sportů — jako fotbal, basketbal, volejbal, florbal a synchronizované bruslení — se těší nesmírné oblibě jako koníčky. Z tradičních individuálních sportů si Finové získali mezinárodní úspěchy v běhu na lyžích a hodu oštěpem.

Finové rovněž holdují motoristickému sportu, zčásti zásluhou svého významného úspěchu. Finsko — národ čítající pouhých pět milionů lidí — dalo světu tři světové šampiony formule 1. Silniční rallye jsou také důležité. Od nových

ROČNÍ SPOTŘEBA POTRAVIN NA HLAVU

75 kg	15 kg	15 kg	66 kg	80 kg	25 kg	178 kg	65 kg	11 kg	12 kg
Maso	Ryby	Bobuloviny	Ovoce a šťávy	Obilninové výrobky	Sýr	Tekuté mléčné výrobky	Zelenina	Vejce	Káva

jezdců se očekává, že budou kráčet ve šlépějích velkého počtu šampionů.

Cvičení je oblíbeným koníčkem Finů všeho věku. Děti cvičí ve školách a veřejné běžecké a běžkařské akce lákají stovky tisíc účastníků. Ve Finsku jsou ideální podmínky pro nejrozličnější venkovní sporty: chůze, běh, cyklistiku, lyžování, bruslení, veslování a jachting.

Důležitou roli hrají sportovní kluby. Většina Finů se v některé části svého života zapojuje do jejich činnosti, ať už jako sportovci, nebo dobrovolníci. Aktivita sportovních klubů jsou různorodé — od práce s dětmi a mládeží až po organizování akcí, dokonce i velkých.

JE PROSTŘENO!

Syrové marinované ryby, prakticky čerstvé z moře. Divoce rostoucí lesní plody. Houby, ovoce, sýr a káva — několik porcí kávy.

Finové jedí velké množství ryb, protože sladkovodní i mořské ryby tvoří důležitou část finského jídelníčku. Baltský sled se připravuje na desítky způsobů. Sob — dušený nebo pečený — je typickou finskou delikatesou a důležitou součástí jídelníčku Laponců. Ve Finsku potraviny absorbují obvykle jen krátkou vzdálenost z přírody nebo farem na talíře. Tato vzdálenost je vůbec nejkratší, když si Finové sami v přírodě nasbírají houby nebo lesní plody a naloví ryby — což je dovoleno všude ve Finsku.

Restaurace dávají přednost finským ingrediencím, i když restaurací, které se specializují pouze na finskou kuchyni, najdete jen pár. Finská města mají živou gastronomickou kulturu. Pokrmy kvalitní gastronomie jsou stále oblíbenější a finští šéfkuchaři dobývají úspěchy v mezinárodních soutěžích.

Den restaurací, karneval jídla vynalezený ve Finsku, si získává oblibu i v jiných zemích. Na čtyři dny v roce si může kdokoli otevřít doma na dvoře nebo u chodníku restauraci a prodávat kolemjdoucím své speciality.

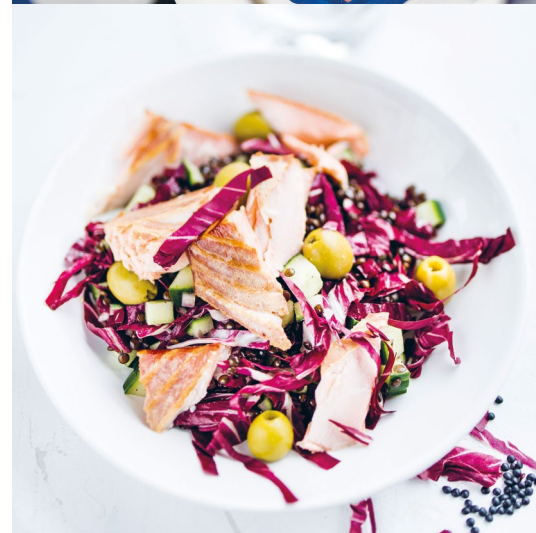
Finové jsou vyhlášení také svojí láskou ke kávě. Jeden z každé stovky kávových bobů na světě končí ve Finsku, i když Finové představují jen 0,7 % světové populace. Finové spotřebují na hlavu 12 kilogramů kávy ročně — dvakrát tolik co například Italové.

Finská jezera a řeky jsou plné raků. Sezóna lovu raků trvá od konce července do konce října a pro řadu Finů patří k nejdůležitějším obdobím. Po zbytek roku se raci nesmí chytat.

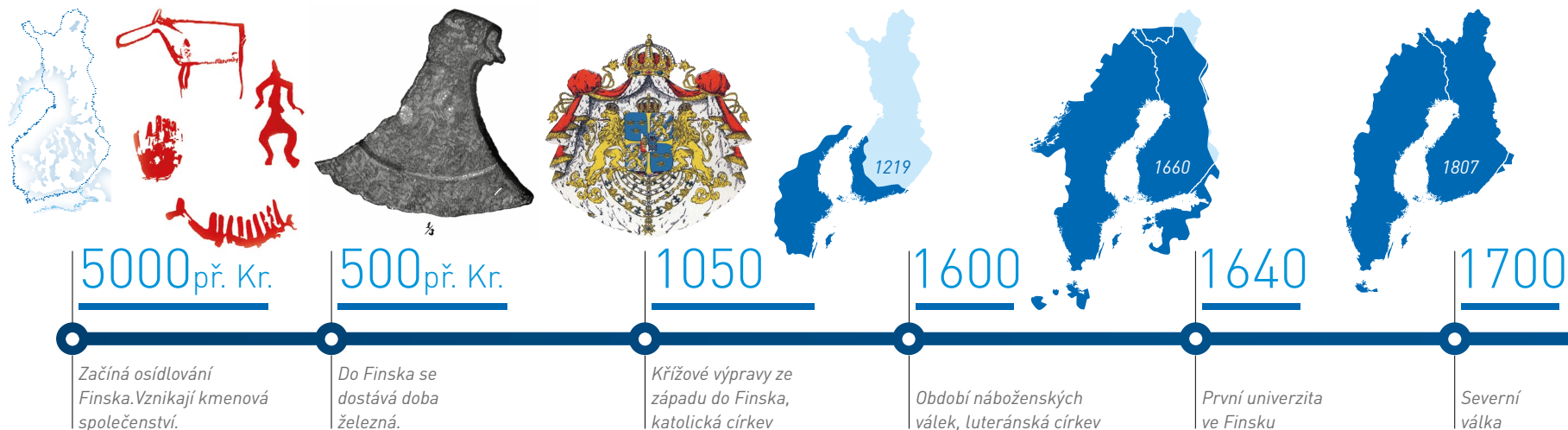
Finské pivo — od tradičního doma vařeného až po moderní ručně vyráběné pivo — je vyhlášené svou dobrou chutí. Kromě několika velkých průmyslových pivovarů jsou ve Finsku také desítky malých, které často prodávají své produkty jen v blízkém okolí.

I Finský hokejový fanoušek

PETR SZNAPKA / CTK / LEHTIKUVA

ARI HEINONEN / OTAVIA MEDIA / LEHTIKUVA

JAK SE FINSKO STALO FINSKEM

DÁVNÁ MINULOST

Před více než 10 000 lety pokrýval severní Evropu led, který se pravděpodobně vytvořil o 110 000 let dříve.

Když led konečně ustoupil, na území dnešního Finska začali přicházet lidi, a to zejména od jihu. Tou dobou většinu území pokrývala voda, protože led rozryl půdu. Souše se od okamžiku, kdy led ustoupil, začala zvedat a zvedat se dosud.

Obraz dávného Finska vychází z archeologických pramenů. Do dnešní doby se dochovalo pouze několik zmínek o starém Finsku — například v islandských ságách.

Dávné Finsko se vyvíjelo podobně jako jiná evropská území mimo starověký Řím. Regionální vladaři a správní organizace byly typické pro danou éru. K hlavním zdrojům obživy patřily lov a rybolov a také mezinárodní obchod, a to dokonce i se vzdálenými zeměmi.

Křesťanství přišlo do Finska z východu i západu. Nejspíš už někdy kolem roku 900 křesťanství převládalo ve značné části jižního Finska, ovlivněné nikoli Římem, ale Konstantinopolí.

Počátkem 12. století zpečetila víru Finů křížová tažení ze Švédska. Síla kříže a meče integrovala Finsko do západní katolické Evropy. Na více než 600 let se stalo součástí Švédska a západní Evropy. Hranice mezi západním a

východním Finskem i hranice mezi církvemi byly nejasné a po staletí se měnily společně s ruskou hranicí.

FINSKO JAKO SOUČÁST HLAVNÍCH MOCNOSTÍ

Z politických a náboženských důvodů začala ve Švédsku a Finsku počátkem 16. století reformace. Následovaly náboženské války v 17. století, do kterých se zapojilo Švédsko včetně Finů. Švédsko a Rusko bojovaly celá staletí o polohu hranice. Válka s Ruskem skončila až poté, co Švédsko prohrálo Finskou válku v letech 1808–1809. Finsko se stalo velkovévodstvím pod ruskou vládou, ale udrželo si svoji dřívější legislativu a státní správu.

Finsko bylo součástí ruské říše více než 100 let. Šlo o období pokroku, zvláště během posledních desetiletí. Finsko se stalo z východní periferie Švédska autonomní a

Nové,
monumentální
Helsinky byly
vybudovány podle
návrhů C. L. Engela.

1809

*Finsko se
stává součástí
Ruska.*

1820

*Velký požár Turku,
Helsinky se stávají
hlavním městem.*

1848

*Má vlast, státní
hymna (Má vlast =
Maamme-laulu)*

1849

*Vychází epos
Kalevala.*

1860

*Finsko přijímá
markku, vlastní
měnu.*

1866

*První
základní
školy*

1906

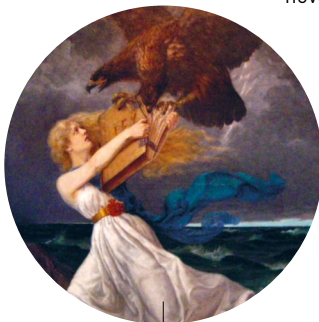
*Jednokomorový parlament, Finsko
se stává první zemí na světě, která
udělila ženám plná politická práva.*

nejrozvinutější částí Ruska.

Během ruské vlády si Finsko vytvořilo svůj parlament a přijalo vlastní měnu. Došlo k rozvoji obchodu a průmyslu, zejména dřevozpracujícího.

Vydání *Kalevaly* v roce 1849 se stalo pravděpodobně nejdůležitější událostí z hlediska národní identity. Kalevala je rozsáhlý hrdinský epos vycházející z folklorních kořenů. Dal Finsku minulost. Moc Väinämöinena, jedné z hlavních postav, vychází ze znalostí a zpěvu run.

Kalevala se stala zdrojem inspirace pro malíře, skladatele a spisovatele. Skladatel **Jean Sibelius**, básník **Eino Leino** a malíři **Akseli Gallen-Kallela** a **Albert Edelfelt** spolu s mnoha dalšími vytvořili kon-

cem 19. století zlatý věk finského umění — kulturní základ Finska.

Kalevala také inspirovala myšlenku nezávislosti. Finové se postavili na odpor, když na přelomu 19. a 20. století začalo Rusko podle svého měnit finské zákony a jinak si podmaňovat zemi.

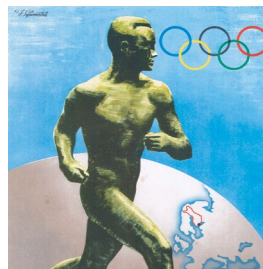
Během 1. světové války se opozice změnila v ozbrojený odpor; mladí muži, kteří pocházeli většinou ze střední a vyšší třídy, se zapojili do jaeger hnutí a cestovali do Německa kvůli vojenskému výcviku. V severní Evropě skon-

*Dvohlavý ruský imperiální orel útočí
na finskou pannu. Autor Eetu Isto, 1899*

čila 1. světová válka pádem ruského impéria a nezávislostí Finska v roce 1917.

*Väinämöinen při obraně Sampo.
Autor Akseli Gallen-Kallela, 1895*

Jari Litmanen, nejúspěšnější finský fotbalista všech dob, vyhrál Ligu mistrů v dresu Ajaxu. Během své kariéry hrál rovněž za Liverpool a FC Barcelonu.

DAVE BRANCLIFFE / PAIN IMAGES / LENTIKUVA

1917

Finsko získává nezávislost.

1918

Finská občanská válka

1920

Jsou zřízeny první dětské kliniky.

1938

Mateřský balíček

1939

Propuká zimní válka.

1952

Letní olympiáda v Helsinkách

1955

Severská pasová unie, Finsko se stává členem OSN.

1971

Narodil se fotbalista Jari Litmanen.

NEZÁVISLÉ FINSKO

Počátkem roku 1918 propukla finská občanská válka. Rudí chtěli zachovat úzká pouta se sovětským Ruskem. Bílí z nacionalistických a politických důvodů podporovali finskou nezávislost. **Carl Gustaf Emil Mannerheim**, finský generál, který sloužil v ruské armádě, se stal válečným hrdinou. Stál v čele rychle zformované armády. Mladí muži, kteří vstoupili do jäger hnutí, rovněž sehráli důležitou roli. Válka na dlouhá desetiletí rozdělila Finsko do dvou táborů.

První léta finské nezávislosti znamenala především období rozvoje a růstu. K důležitým reformám patřilo založení dětských klinik ve 20. letech. Těhotné ženy a mladé matky byly zařazeny do systému veřejného zdravotnictví a dětská úmrtnost ve Finsku strmě klesala. Přibližně ve stejnou dobu pronikl systém základního školství i do nej-

odlehlejších částí země a školní docházka se stala povinnou. Během velké pozemkové reformy dostali bezzemci na venkově ornou půdu, aby se rozložily třídní struktury.

Příznivý vývoj narušily dvě války v letech 1939–1944. Zimní válka (1939–1940) propukla poté, co Sovětský svaz napadl Finsko. Navzdory silnějšímu nepříteli si Finsko udrželo nezávislost. K pokračovací válce došlo v roce 1941 poté, co Německo napadlo Sovětský svaz. Na podzim 1944 uzavřelo Finsko mír se Sovětským svazem a vyhnalo německé oddíly ze svého území.

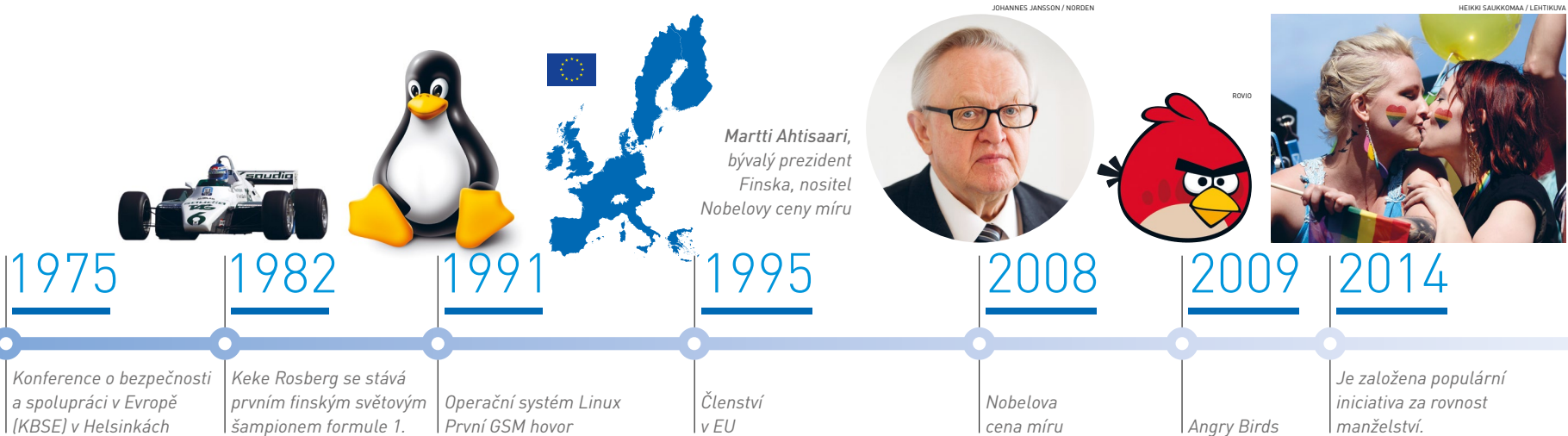
V důsledku těchto dvou válek přišlo Finsko o značnou část svého celkového území, včetně Vyborgu, druhého největšího města. Obyvatelstvo území postoupených Sovětskému svazu se přesunulo do Finska, což znamenalo, že se v zemi potřebovalo znovu usadit více než 400 000 lidí. Šlo o rozsáhlý podnik.

MODERNÍ FINSKO

Po válce se Finsko začalo rozvíjet v průmyslovou zemi. Udrželo si demokracii. Z tíživých válečných reparací se nakonec stalo požehnání: Finsko muselo prakticky od nuly položit základ řady průmyslových odvětví, zejména kovoprůmyslu.

Současně s tím se značná část obyvatelstva postupně stěhovala z venkova do měst, aby za lepší mzdy pracovala v průmyslu místo v zemědělství. Růst počtu obyvatel nabral po válce obrátky a Finové narození v roce 1947 zůstávají nejpočetnější věkovou skupinou v zemi. S růstem populace a urbanizací přišla migrace. V 60. letech z Finska odešlo kolem 200 000 lidí, především do Švédska, kde si průmyslový růst žádal nové pracovní síly.

V roce 1952 Švédsko, Norsko, Dánsko a Island založily Severskou radu s cílem prohlubovat spolupráci. Finsko se k Severské radě připojilo v roce 1955 poté, co polevilo

mezinárodní napětí. Země se dohodly na Severské pasové unii a společném pracovním trhu. Občané severských zemí mohou cestovat a pobývat v jiné severské zemi bez pasu a mohou zde rovněž pracovat.

OD REKONSTRUKCE K BLAHOBYTU

Rok 1952 byl dobou velkých změn — nového začátku. Finsko splatilo své tíživé válečné reparace, letní olympiáda v Helsinkách přilákala návštěvníky z celého světa a **Armi Kuusela** získala korunku Miss Universe.

Sovětský svaz se občas snažil ovlivňovat finské vnitřní záležitosti a mezinárodní postavení. Kromě toho poválečná desetiletí žádné politické problémy Finsku nepřinesla.

Obchod se Sovětským svazem byl zdrojem důležitých finančních přínosů. Finsko dováželo suroviny, zejména ropu, a vyváželo průmyslové výrobky.

Systematicky posilovalo své vazby se Západem. V roce 1955 se Finsko stalo členským státem OSN, v roce 1961 přidruženým členem Evropského sdružení volného obchodu (EFTA) a v roce 1986 jeho plným členem. V roce 1973 uzavřelo Finsko dohodu o volném obchodu s Evropským hospodářským společenstvím (EEC). Tento trend vyvrcholil počátkem roku 1995 vstupem Finska do Evropské unie.

Z Finska se stal severský sociální stát charakterizovaný rovností, stejnými příležitostmi pro všechny, sociálními záchytnými sítěmi a soukromou ekonomikou. Dnes se více lidí do Finska stěhuje, než z něj odchází.

Finsko se v mnoha směrech stalo evropskou modelovou zemí. Spolupráce mezi soukromými podniky a veřejným sektorem je pro Finsko do značné míry typická, stejně jako silný přínos třetího sektoru. Organizace hrají dů-

ležitou roli, zejména ve zdravotní péči a rekreaci, a řada důležitých nadací působí v oboru vědy a kultury. Finské hospodářství mohlo těžit z průmyslového smíru: organizace zaměstnanců a zaměstnavatelů se dokázaly shodnout na důležitých problémech.

FINSKO VE SVĚTĚ

Finsko je severskou zemí se silnými politickými a kulturními vazbami na ostatní severské země. Finsko je evropskou demokracií, členem Evropské unie a aktivním členem Organizace spojených národů. Dlouhá desetiletí se Finové zapojují do mírových operací a řešení konfliktů po celém světě. **Martti Ahtisaari**, bývalý finský prezident, obdržel Nobelovu cenu míru za svůj podíl na řešení konfliktů. V roce 1988 získaly Nobelovu cenu míru mírové síly OSN, včetně asi 20 000 Finů.

HOSPODÁŘSTVÍ

Finsko je bohatá severská země a členský stát Evropské unie. Jeho hrubý domácí produkt na hlavu činí zhruba 37 500 eur (2014). Pouze tři členové EU jsou bohatší než Finové: Švédsko, Dánsko a Lucembursko. V Nizozemsku, Belgii, Irsku, Rakousku a Německu je míra bohatství podobná jako ve Finsku. Ceny ve Finsku jsou relativně vysoké, zčásti kvůli dlouhým přepravním vzdálenostem. Finský hrubý domácí produkt upravený o paritu kupní síly je přibližně stejný jako HDP ve Francii nebo ve Spojeném království. Finsko má rovnoměrné rozdělení příjmů, podobně jako ostatní severské země. V roce 2002 přijalo Finsko euro.

Odvětví služeb je zcela jasně největším zaměstnavatelem. Služby — jako montáž a údržba papírenských strojů, výtahů a dalších investičních statků vyráběných ve Finsku

— jsou do značné míry předmětem vývozu.

Finsko je poměrně otevřená ekonomika, kde vývoz hraje důležitou roli. Dřevařský a papírenský průmysl, který využívá obnovitelné suroviny, je ve Finsku i nadále nejdůležitějším sektorem, ale to se mění. Kromě papíru produkuje dřevařský průmysl nové typy výrobků, jako jsou dřevní paliva, která nahrazují ta fosilní.

Během desetiletí se kromě dřevařského průmyslu objevila také další odvětví, například strojírenský průmysl. Finsko je přední zemí v oblasti lodního stavitelství a výroby velkých dieselových motorů, výtahů a papírenských strojů. Finové rovněž excelují v chemickém průmyslu, zejména ve zpracování čisté vody, a v elektronice a softwaru. Operační systém Linux vytvořil **Linus Torvalds** z Finska a první GSM hovor na světě proběhl ve finské mobilní

telefonní síti. Nejdůležitějšími ukázkami úspěchu ve finském herním průmyslu jsou hry Angry Birds od společnosti Rovio a Clash of Clans od společnosti Supercell.

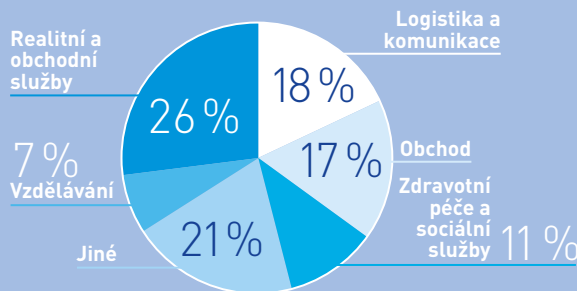
Ve Finsku se daří inovacím. Stále nové podniky se objevují v herním průmyslu, elektronice, výrobě softwaru i v čistých technologiích, kde si Finsko drží 1 % světového trhu. Každoroční start-upová akce Slush, která se koná v Helsinkách, patří k největším na světě.

Spotřeba energie ve Finsku je vysoká, protože zimy jsou studené a průmyslová výroba kvete. Důležité je energetické využití dřeva spolu s energií dováženou, jako je ropa a zemní plyn. Hlavními zdroji elektrické energie jsou jaderná a vodní energie. Dřevo je nejdůležitějším zdrojem obnovitelné energie. Větrná a solární energie mají menší podíl, ale ten roste.

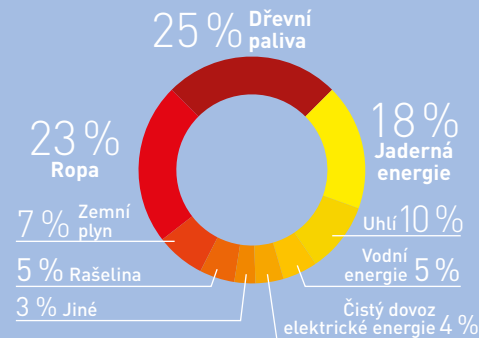
STRUKTURA PRŮMYSLU

ODVĚTVÍ SLUŽEB

SPOTŘEBA ENERGIE

PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ

Finsko je jednou ze zemí s nejnižší mírou korupce na světě, což se odráží v jeho podnikatelském životě. Finsko se soustavně řadí v průzkumech a studiích prováděných organizací Transparency International k zemím s nejnižší mírou korupce. Dohody se respektují a o Fínech je známo, že drží slovo. Soudní systém je nezávislý a nestranný: ve Finsku můžete očekávat, že váš případ bude souzen čestně a v souladu se zákony. Časopis *The Economist* řadí Finsko mezi deset nejlepších podnikatelských prostředí na světě.

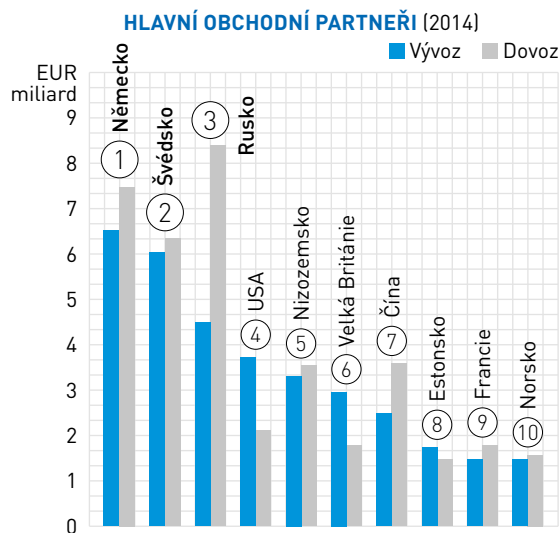
Finsko také vyvíjí inovace a vysoce kvalitní výrobky. Podle nedávné evropské studie vyrábí Finsko nejvyšší kvalitu produktů na vývoz v celé Evropské unii. V žebříčku Global Innovation Index se Finsko umístilo na čtvrté pozici mezi zeměmi s největším počtem inovací světa a na druhém místě v oblasti inovací v oboru čistých technologií a ekotechnologií. Podle *Wired* patří Finsko mezi nejlepší státy světa pro start-upy.

Finsko má dobře fungující infrastrukturu, včetně datových a telefonních sítí. Podle zprávy OECD má Finsko nejlepší bezdrátové širokopásmové připojení na světě.

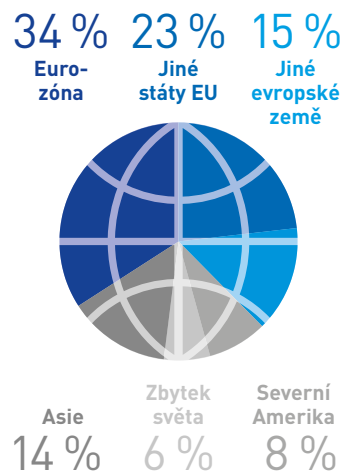
Úroveň vzdělání je vysoká. Finsko se řadí mezi deset nejlepších států OECD z hlediska počtu osob s ukončeným terciárním vzděláním. Podle zprávy OECD patří dospělí Finové k nejlepším na světě, pokud jde o čtení, matematiku a schopnosti řešit problémy.

Ve Finsku existuje také vysoká míra bezpečnosti, s nízkou trestnou činností v porovnání s jinými státy. Není divu, že se Helsinky řadí mezi deset nejlepších měst světa.

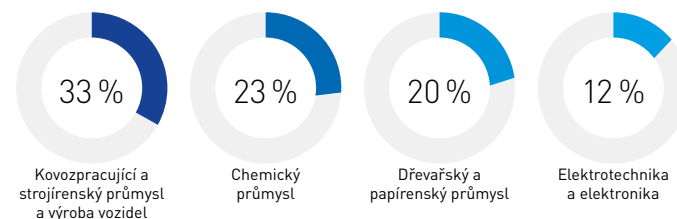
Toto všechno vede ještě k jednomu skvělému výsledku: podle Světového ekonomického fóra je Finsko čtvrtou nejvíce konkurenceschopnou zemí světa (2014).

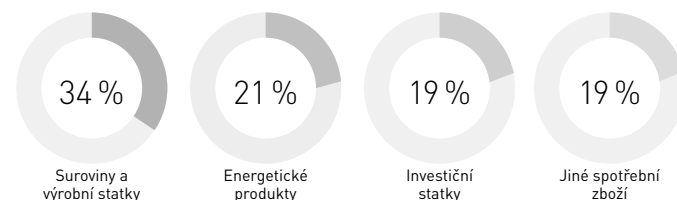
VÝVOZ PODLE SKUPIN STÁTŮ (2014)

VÝVOZ PODLE SKUPIN VÝROBKŮ (2014)

DOVOZ PODLE SKUPIN VÝROBKŮ (2014)

NÁRODNÍ SYMBOLY

Teemu Selänne, přezdívaný „Finský blesk“, odehrál 21 sezon v NHL za Winnipeg Jets, Anaheim Ducks, San Jose Sharks a Colorado Avalanche. Selänne je nejvýše skórující Fin v historii NHL s 684 góly.

FINSKÁ VLAJKA

Oficiálně potvrzena v roce 1918.

FINSKÝ ZNAK

Lev je velmi starý symbol, který se objevuje například ve znaku dvou švédských regionů. První verze finského znaku je vidět na hrobce švédského krále **Gustava I.** (1496–1560). Tento znak se stal symbolem východních částí Švédska. Za finský znak byl přijat poté, co se země stala autonomní částí ruského impéria. Oficiálně byl přijat v roce 1917.

Heraldické růže na znaku znázorňují devět finských historických provincií. Znak se hojně používá v různých souvislostech, včetně komerčních. Finský národní hokejový tým má přezdívku „Lvi“ podle lva na dresech hráčů.

NÁRODNÍ PTÁK

Labuť zpěvná
(*Cygnus cygnus*)

NÁRODNÍ ZVÍŘE

Medvěd brtník
(*Ursus arctos arctos*)

NÁRODNÍ HMYZ

Slunéčko sedmítečné
(*Coccinella septempunctata*)

NÁRODNÍ RYBA Okoun říční (Perca fluviatilis)

NÁRODNÍ KVĚTINA

Konvalinka vonná
(*Convallaria majalis*)

NÁRODNÍ STROM

Bříza bělokorá
(*Betula pendula*)

NÁRODNÍ HYMNA

„**Mou vlast**“ (*Maamme*), národní hymnu Finska, složil **Fredrik Pa-cius** v roce 1848. Slova napsal **Johan Ludvig Runeberg**, původně pro *Příběhy podporučíka Ståla*, epickou báseň o finské válce v letech 1808–1809.

Pochod poriského pluku je slavnostní pochod prezidenta republiky a finských branných sil. Jeho skladatel je neznámý, ale předpokládá se, že pochod vznikl v 18. století. Používá se také k oslavě zvláštních událostí, například vítězství finských olympioniků.

Finlandia je závěrečná část Historických obrazů, symfonické básně, kterou složil **Jean Sibelius** v roce 1899. Původně nebyla určena ke zpěvu. V aranžmá pro mužský sbor se však stala neoficiální státní hymnou, která se hraje při slavnostních příležitostech.

„Má vlast“ poprvé zazněla v roce 1848.

DEN NEZÁVISLOSTI

Fínové slaví 6. prosince Den nezávislosti, což je státní svátek. Dne 6. prosince 1917 schválil finský parlament oficiální prohlášení nezávislosti. Tento den se slaví různými způsoby. Po setmění lidé dávají na parapet dvě zapálené svíčky.

NÁRODNÍ IDENTIFIKÁTORY

Národní telefonní předvolba +358

Národní internetová doména .fi

Automobily a lodě FIN

Letadla OH

VLAJKA ÅLANDU

Autonomní region
Åland má od roku
1954 právo používat
vlastní vlajku.

Åland je finský region tvořený tisíci ostrovů. Má rozsáhlou autonomii.

Počet obyvatel Ålandu je téměř 30 000. Åland je znám především svými mořeplaveckými tradicemi – před necelou stovkou let pocházelo významné množství velkých plachetnic, které přivážely obilí z Austrálie do Evropy, právě z Ålandu.

Mořeplavba i nadále hraje klíčovou roli: zaměstnává kolem 10 % populace Ålandu a 40 % finských lodí, které se plaví do ciziny, je z Ålandu.

SÁMSKÁ VLAJKA

Sámská vlajka je společná vlajka sámského území. Kromě severního Finska se používá také ve Švédsku, Norsku a severozápadním Rusku.

Sámové v několika posledních desítkách let značně rozšířili svoji spolupráci. Tato spolupráce se týká především kultury a jejím cílem je udržovat sámský jazyk a tradice. Ve Finsku žije 10 000 Sámů. Většina finských Sámů žije mimo sámský region – to je severní Laponsko. Téměř 2 000 osob používá sámštinu jako svoji mateřštinu. Sámové jsou jediní původní obyvatelé Evropy. Žijí ve Finsku, Švédsku, Norsku a Rusku.

TRADIČNÍ SÁMSKÁ ÚZEMÍ

VYSOCE KVALITNÍ VZDĚLÁNÍ

Vzdělání ve Finsku je bezplatné — od základní až po vysoké školy. Mladí Finové se pravidelně umísťují mezi nejlepšími na světě v průzkumech výsledků vzdělávání PISA a podle hodnocení nezávislých auditorů má Finsko jeden z nejlepších univerzitních systémů na světě.

SOLLI JUSSILA / LEHTIKUVA

OTEVŘENÁ SPOLEČNOST

Finsko se každoročně řadí mezi státy s nejnižší mírou korupce na světě. Finská společnost je otevřená a úředníci jsou čestní a loajální. Finové se mohou spolehnout na to, že jejich záležitosti budou ve státní správě a u soudů řešeny čestně.

BONI REKOMAA / LEHTIKUVA

TECHNOLOGICKÉ VÝDOBYTKY

Technologie tvoří páteř finské ekonomiky: čisté dieselové motory, výtahy s dráhou až 1 000 metrů, operační systémy pro počítače, čistá voda, luxusní výletní lodě, Angry Birds a mnoho dalších.

KONE

KAAPO KAMU / HARRISONPARROTT

VLAST DIRIGENTŮ

Finsko věří ve vzdělání ve všech oblastech, včetně kultury. Hudební ústavy vytvářejí základy kvalitních dovedností ve všech částech země. Finsko dalo světu některé z nejlepších dirigentů, zpěváků a hudebníků — od opery až po barokní hudbu.

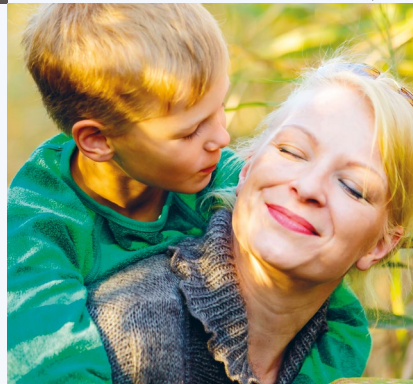

OSLAVA ARCHITEKTURY

Finové milují architekturu inspirovanou přírodou. To se týká nejen tvorby slavných architektů, jako jsou **Elieel Saarinen, Alvar Aalto a Reima Pietilä**, ale také krásy a funkčnosti umělého životního prostředí obecně.

DOBŘÁ ZEMĚ PRO MATKY

Rozsáhlá síť dětských klinik byla ve Finsku založena ve 20. letech 20. století a od té doby je systematicky podporováno blaho dětí. Dnes mají všichni rodiče nárok na rodičovskou dovolenou — a umístění dítěte do školky, pokud si to přejí.

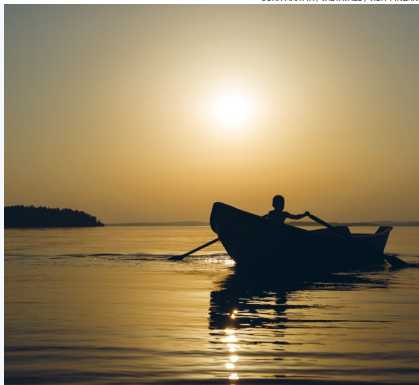
JUSSI TAINEN

ZEMĚ JEZER

Ve Finsku se nachází kolem 188 000 jezer — od kouzelných lesních rybníků po velké vodní plochy. Kdekoli se můžete bezpečně koupat nebo lovit ryby. Jezera jsou také spolehlivým vodním zdrojem pro větší i menší aglomerace. Finové o svá jezera dobře pečují, aby si je mohly užívat i budoucí generace.

LAUREN BATH / VISIT FINLAND

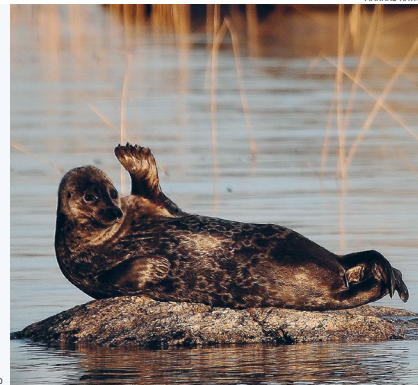

JUHA MÄÄTTÄ / VASTAVALO / VISIT FINLAND

UNIKÁTNÍ PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ

Území Finska se táhne více než 1 000 kilometrů od souostroví na jihu po divočinu a bažiny na severu. K rozmanitosti přírody ve Finsku přispívají čtyři výrazná roční období. Kolem 75 % celkové rozlohy Finska pokrývají lesy — domov tisícovek druhů živočichů.

VISIT FINLAND

MARIKKU KÄYHKO

PŘÍRODA JE PRO KAŽDÉHO

Finská příroda je přístupná všem. Každý může volně chodit po lese, sbírat tam lesní plody, houby a další dary přírody, ale nesmí tak činit v soukromých zahradách ani na obdělávaných plochách.

JUHA MÄÄTTÄ / VASTAVALO / VISIT FINLAND

VÝRAZNÁ ROČNÍ OBDOBÍ

Léto je živé, zatímco podzim nás připravuje na zimu. Po období vlády zimní královny se příroda na jaře znovu probouzí. Pokud se zeptáte Finů na jejich oblíbené roční období, dostanete čtyři různé odpovědi.

ANTTI AIMO-KOIVISTO / LEHTIKUVA

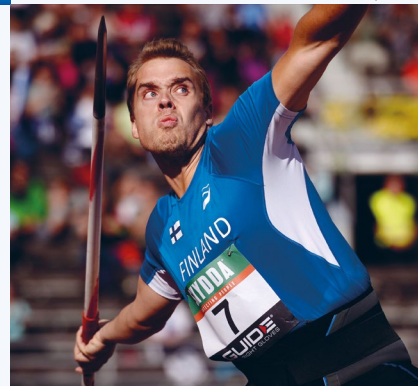
PROSTOR PRO VŠECHNY A PRO VŠECHNO

Finsko je nejřidčeji osídlenou zemí Evropské unie. Nabízí spoustu místa k procházkám, lyžování, jízdě na kole, rybaření, plavbě po jezerech — nebo jen tak k odpočinku. I z těch největších měst snadno na kole dojedete za klidem a tichem přírody.

VÁŠEŇ KE SPORTŮM

Finové milují sporty, profesionální i rekreační. Očekávají, že jejich hrdinové dosáhnou úspěchů v ledním hokeji, hodů oštěpem, motoristickém sportu a v řadě jiných sportovních klání.

FAKTA O FINSKU

NEJLEPŠÍ UMÍSTĚNÍ PRO FINSKO

Nejstabilnější země na světě

Index nestabilních států 2014, Fund for Peace

Finsko je nejstabilnější a nejméně náchylné ke kolapsu ze 178 zemí uvedených v tomto seznamu.

Finsko nejlépe využívá svůj lidský kapitál

Zpráva o lidských zdrojích za rok 2015, Světové ekonomické fórum

Finsko se řadí na první pozici v lidském kapitálu podle ukazatelů jako vzdělání, blahobyt a zaměstnanost.

Finsko — činit dobro pro svět

The Good Country Index

Good Country Index (seznam dobrých zemí) měří, která země dělá nejvíce dobrého pro lidstvo. Finsko se řadí na druhé místo hned za Irskem.

Nejčistší vzduch v Evropě

Index výkonnosti z hlediska životního prostředí 2014

Finsko má spolu s Irskem a Islandem nejčistší vzduch v Evropě a v tomto ohledu patří také mezi nejlepší země na světě.

Druhé v rovnosti pohlaví

Global Gender Gap Report 2014, Světové ekonomické fórum

Finsko se ve zprávě Global Gender Gap, každoročně vydávané Světovým ekonomickým fórem, zařadilo na druhé místo.

Nejlepší kvalita života v EU

Eurostat 2015

Podle Eurostatu se Finsko řadí na první místo v kvalitě života v EU.

Dobré místo pro matky

Stav matek ve světě za rok 2015, Save the Children

Finsko se řadí na druhé místo v každoroční zprávě Stav matek ve světě.

VYDALO

Ministerstvo zahraničí v roce 2017

Odbor komunikace,
Oddělení pro veřejnou komunikaci
PO Box 481, FI-00023 Valtioneuvosto, Finland
E-mail: VIE-50@formin.fi

AUTOR

Advertising Agency Kitchen
Matti Sovijärvi, Rik Poppius

PŘEKLAD

Skřivánek s.r.o.

TISK

H.R.G. spol. s r.o.

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE Pihla Peurasaari / Visit Finland

Zde vyjádřené názory jsou výhradně názory autorů.

Více informací o Finsku:

 **this is
FINLAND.fi**
things you should and shouldn't know
ISSN 1238-173X
K BEZPLATNÉMU CITOVÁNÍ

